

ANALIZA UBODNIH INCIDENATA ZA 2025. GODINU

4.1. Evidencija i statistička analiza ekspozicijskih incidenata

Direktiva Vijeća 2010/32/EU od 10. svibnja 2010. godine o provođenju Okvirnog sporazuma o sprječavanju ozljeda oštrim predmetima u bolničkom sektoru i zdravstvu uvedena je u zakonodavstvo Republike Hrvatske (RH) putem Pravilnika o načinu provođenja mjera zaštite radi sprječavanja nastanka ozljeda oštrim predmetima (NN 84/13, 17/17).

Novi Pravilnik o načinu provođenja i mjerama zaštite radi sprječavanja nastanka ozljeda oštrim predmetima (NN 39/2020) je stupio na snagu u travnju 2020. godine.

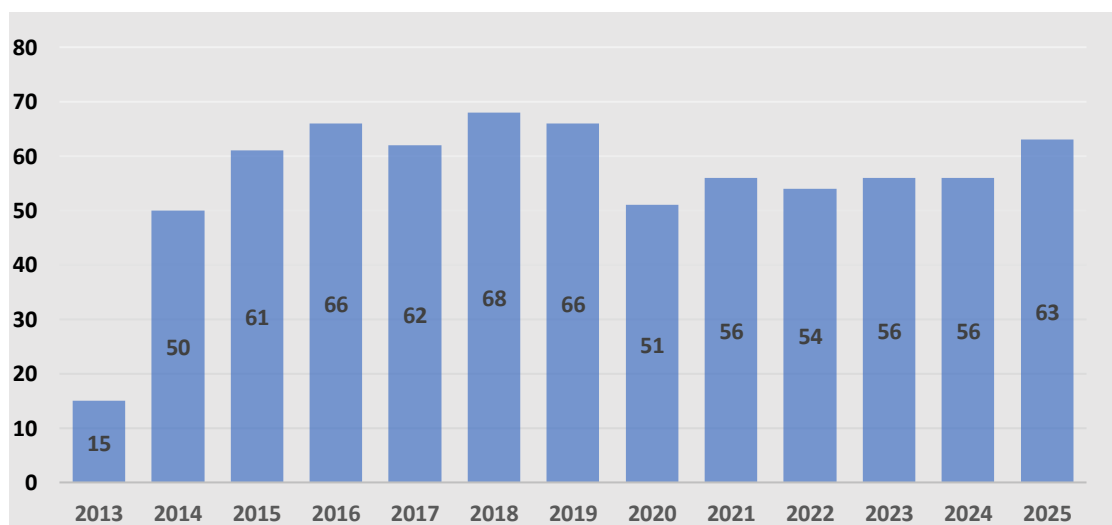
Navedenim Pravilnikom se utvrđuju mjere zaštite zdravlja radnika u zdravstvu koji rade na poslovima gdje postoji opasnost od ozljeda oštrim predmetima te izlaganja drugim vrstama ekspozicijskih incidenata kao što su ugrizi i tzv. incidenti bez oštrice. Osim spomenutih mjera zaštite zdravlja radnika, Pravilnikom je također utvrđeno kako poslodavac mora prijaviti svaki navedeni incident slanjem obrasca s informacijama o svakom ekspozicijskom incidentu. Incidenti se prijavljuju na Obrascima za prijavu ozljeda oštrim predmetom (Prilog I i Prilog II) koji su sastavni dio Pravilnika (NN 39/2020). Obrasci se mogu popuniti i elektronski, putem poveznice koja se nalazi na stranici Službe za medicinu rada i sporta, prevenciju invalidnosti i psihosocijalne rizike na radnom mjestu HZJZ-a. Poslodavac je obavezan popunjeni obrazac iz Priloga I. ovoga Pravilnika dostaviti elektroničkim putem Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo te u svojoj evidenciji imati popunjene obrasce iz Priloga I. i Priloga II. ovoga Pravilnika.

HZJZ je obavezan dostaviti elektroničkim putem mjesečno zbirno izvješće o svim ubodnim incidentima tj. ozljedama oštrim predmetima ili drugim vrstama ekspozicijskih incidenata, Ministarstvu zdravstva i nadležnom osiguravatelju.

Podatci iz zaprimljenih obrazaca (Prilog I) se u Službi za medicinu rada i sporta, prevenciju invalidnosti i psihosocijalne rizike na radnom mjestu HZJZ-a evidentiraju i analiziraju. Evidencija obuhvaća podatke o poslodavcu, ozlijeđenom radniku, incidentu i radnom procesu pri kojem je došlo do ozljede, načinu ozljeđivanja i težini ozljede oštrim predmetom.

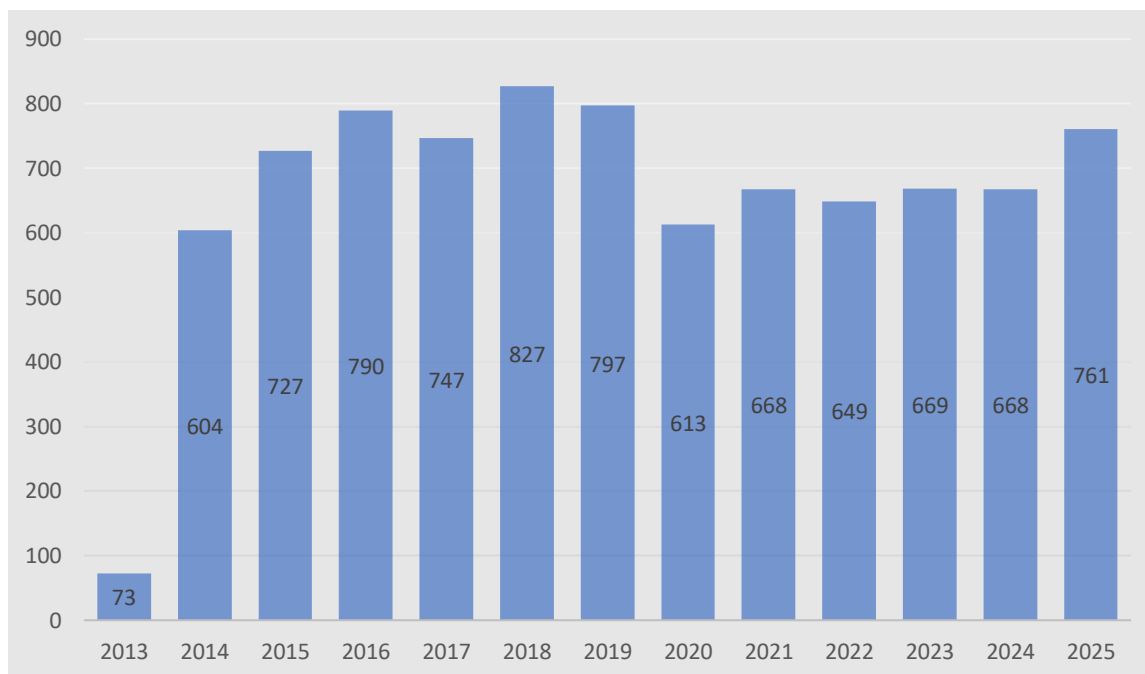
4.2. Učestalost ekspozicijskih incidenata

Obveza prijavljivanja incidenata stupila je na snagu 1.srpnja 2013. godine, a prve prijave su u Službi za medicinu rada HZJZ-a počele stizati u kolovozu 2013. godine te je do kraja godine stizalo prosječno 15 prijava mjesečno. Broj prijava se postupno povećavao te se tijekom 2014. godine popeo na 50-tak mjesečno. Od 2015. – 2025. godine prosjek mjesečnih prijava je oko 56 mjesečno što je prikazano na Slici 4.1.

Slika 4.1. Prosječni broj prijava mjesečno po godinama (razdoblje kolovoz 2013. - prosinac 2025.)

Od kolovoza do prosinca 2013. godine u tadašnjem Hrvatskom zavodu za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu (sadašnja Služba za medicinu rada i sporta, prevenciju invalidnosti i psihosocijalne rizike na radnom mjestu HZJZ-a) su zaprimljene sveukupno 73 prijave incidenata. Sveukupni broj prijavi incidenata u 2014. godini popeo se je na 604 prijave da bi se u godinama od 2015.-2025. broj zaprimljenih prijavi kretao u prosjeku oko 720 godišnje. Slika 4.2. prikazuje broj prijavljenih incidenata godišnje za razdoblje od kolovoza 2013. do prosinca 2025. godine.

Slika 4.2. Broj prijavljenih incidenata godišnje (razdoblje kolovoz 2013. - prosinac 2025.)

Tijekom razdoblja siječanj - prosinac 2025. godine u evidenciju ozljeda oštrim predmetima i ostalih ekspozicijskih incidenata uneseni su podaci o 761 ozljedi.

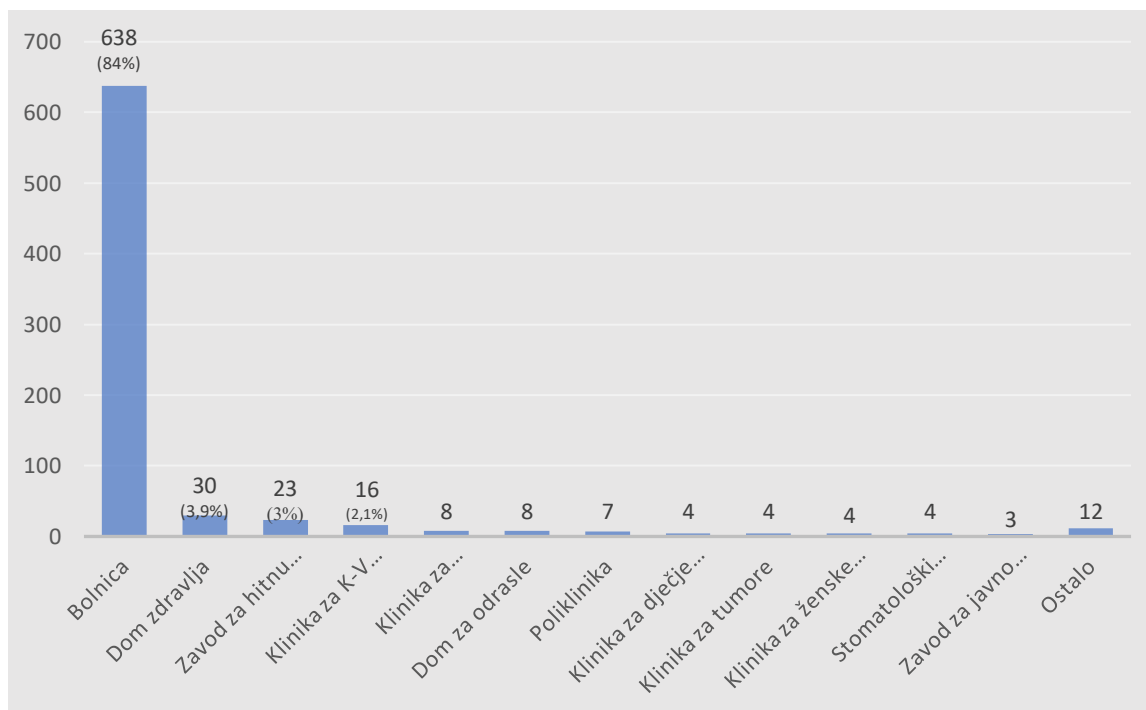
U nastavku je prikazana analiza tih podataka s obzirom na ustanovu i mjesto gdje se incident dogodio, zanimanje i spol ozlijeđenog radnika te vrstu ozljede /ekspozicijskog incidenta.

4.3. Analiza podataka po ustanovama u kojima se dogodio ekspozicijski incident

Analiza podataka koji pokazuju u kojim je ustanovama u Republici Hrvatskoj u 2025. godini došlo do ozljeda oštrim predmetima ili drugih vrsta ekspozicijskih incidenata, ukazuje da je daleko najveći broj incidenata zabilježen u bolnicama, čak 638 (84%) od ukupnog broja prijavljenih incidenata. Slijede Domovi zdravlja s 30 (3,9%), Zavod za hitnu medicinu s 23 (3%) te Klinika za kardiovaskularne bolesti sa 16 (2,1%) prijavljenih incidenata od ukupnog broja zaprimljenih prijavi ozljeda oštrim predmetima ili drugih vrsta ekspozicijskih incidenata.

Tablica 4.1. Broj incidenata po ustanovama u 2025. god.

Ustanova u kojoj se dogodila ozljeda oštrim predmetom /ekspozicijski incident	Broj incidenata
Bolnica	638
Dom zdravlja	30
Zavod za hitnu medicinu	23
Klinika za kardiovaskularne bolesti	16
Klinika za traumatologiju	8
Dom za odrasle osobe	8
Poliklinika	7
Klinika za dječje bolesti	4
Klinika za tumore	4
Klinika za ženske bolesti i porode	4
Stomatološki fakultet	4
Zavod za javno zdravstvo	3
Klinika za psihijatriju	1
Zavod za transfuzijsku medicinu	1
Ljekarne	1
Ostalo	9
UKUPNO (u 2025.godini)	761

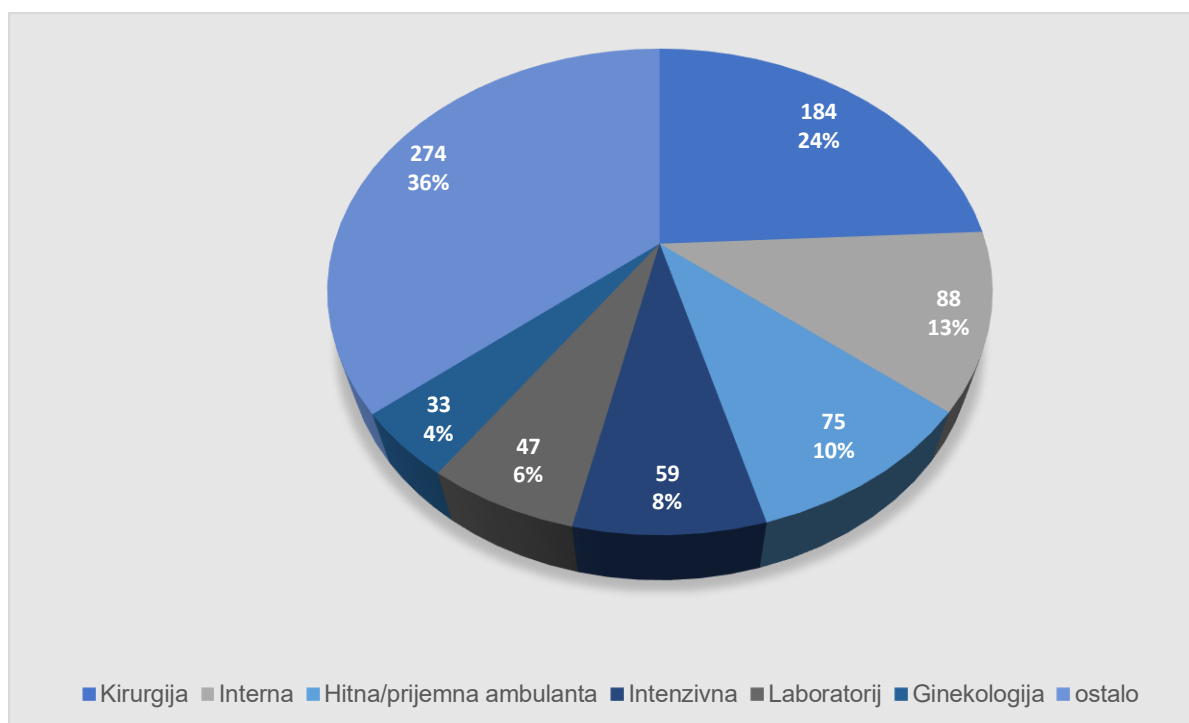
Slika 4.3. Raspodjela ustanova po broju prijavljenih ekspozicijskih incidenata u 2025. g.

4.4. Analiza podataka prema mjestu nastanka ekspozicijskog incidenta

Analiza podataka koji pokazuju na kojim odjelima odnosno službama unutar zdravstvene ustanove je došlo do ozljeda oštrim predmetima ili drugih vrsta ekspozicijskih incidenata, ukazuje da je najveći broj incidenata zabilježen na odjelu kirurgije, 184 (24%). Slijedi odjel interne medicine sa 89 (12%) prijavljenih incidenata, zatim hitna/prijemna ambulanta sa 75 (10%) te Jedinica intenzivnog liječenja s 59 (7,7%) zabilježenih incidenata od ukupnog broja zaprimljenih prijava ekspozicijskih incidenata tijekom 2025. godine.

Tablica 4.2. Broj ekspozicijskih incidenata prema mjestu nastanka u 2025.g

Mjesto nastanka incidenta	Broj incidenata
Kirurgija	184
Interna medicina	89
Hitna/prijemna ambulanta	75
Jedinica intenzivnog liječenja	59
Laboratorij	47
Ginekologija/Porodništvo	33
Dentalna medicina	24
Radiologija	22
Neurologija	19
Obiteljska medicina	12
Psihijatrija	11
Onkologija	11
Anesteziologija	10
Patologija	10
Transfuziologija	10
ORL	9
Sterilizacija	8
Palijativa	7
Infektologija	6
Pedijatrija	6
Zavod za hitnu medicinu	5
Urologija	4
Pulmologija	4
Oftalmologija	4
Dijaliza	3
Kardiologija	3
Nuklearna medicina	2
Citologija	1
Ostali odjeli	76
Nije navedeno	7

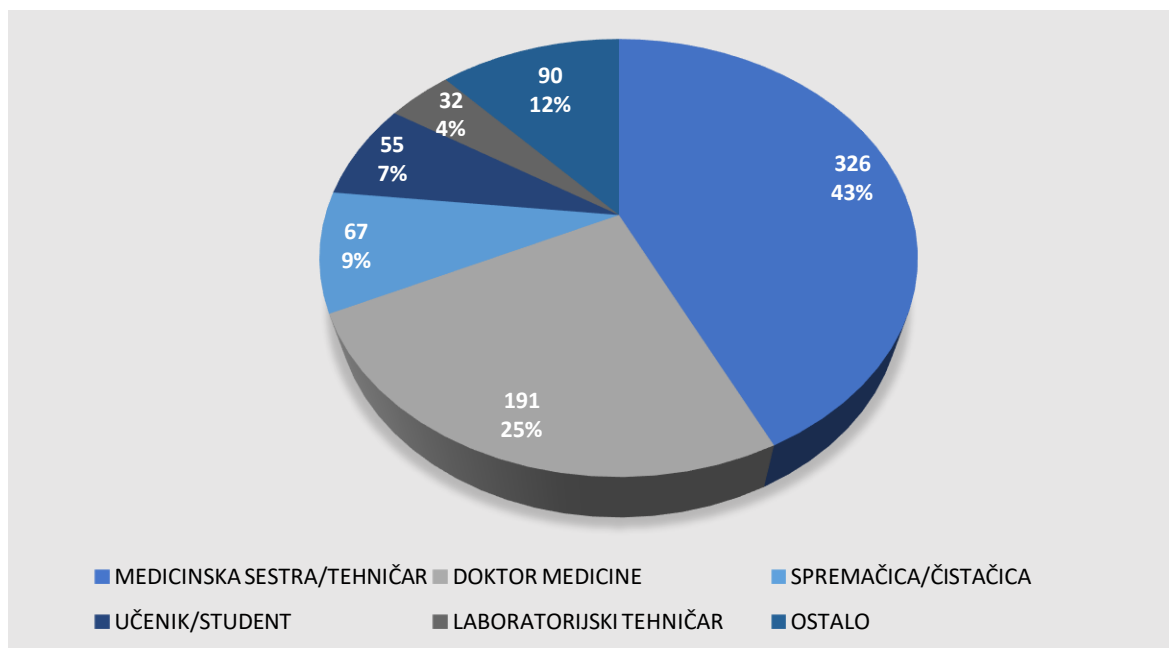
Slika 4.4. Raspodjela broja prijavljenih ekspozicijskih incidenata u 2025. g. prema mjestu nastanka incidenta unutar zdravstvene ustanove

4.4. Analiza podataka prema zanimanju ozlijeđenih radnika

Analiza podataka koji pokazuju kojeg zanimanja je zdravstveni djelatnik koji je doživio ozljedu oštrim predmetima ili drugu vrstu ekspozicijskog incidenta, ukazuje da je gotovo polovica od ukupnog broja incidenata, njih 326 (43%) zabilježena kod medicinskih sestara/tehničara, a četvrtina od ukupnog broja incidenata, 191 (25%) zabilježena je kod liječnika. Slijede spremačice/čistačice s 67 (8,8%) zabilježenih incidenata te učenici/studenti s 55 (7,2%) zabilježenih incidenata od ukupnog broja zaprimljenih prijava ubodnih/ekspozicijskih incidenata tijekom 2025. godine.

Tablica 4.3. Broj ekspozicijskih incidenata prema zanimanju ozlijeđenog radnika u 2025. g

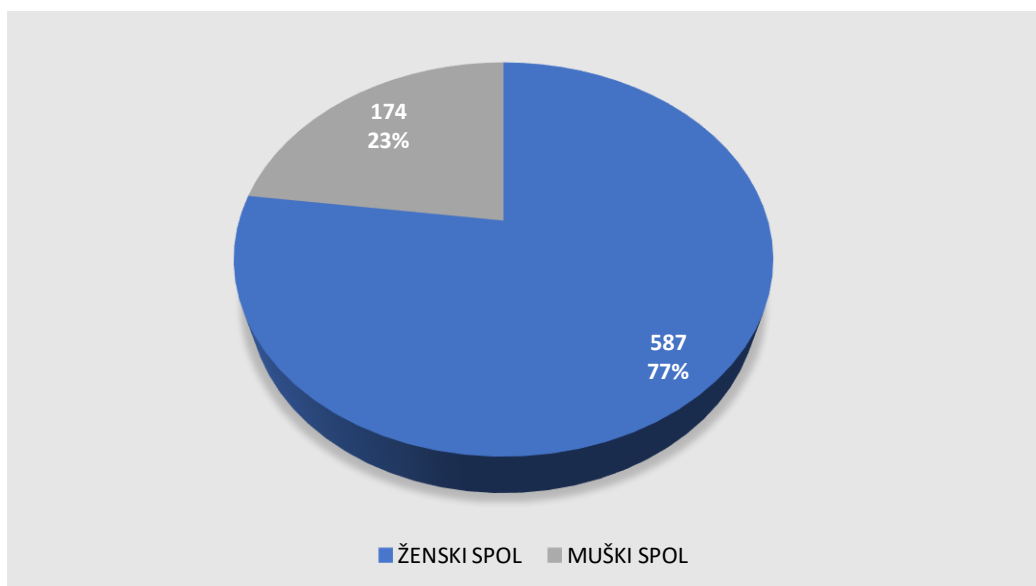
Zanimanje ozlijeđenog radnika	Broj incidenata
Medicinska sestra/ tehničar	326
Doktor medicine	191
Spremačica/ čistačica	67
Učenik/student	55
Laboratorijski tehničar	32
Doktor dentalne medicine	14
Primalja	10
Inženjer medicinske radiologije	9
Pomoćni djelatnik u zdravstvu	8
Bacc.med.lab.dijagnostike	6
Njegovateljica	5
Fizioterapeut	4
Dentalni tehničar	2
Nije navedeno zanimanje	20
Ostalo	12

Slika 4.5. Raspodjela broja prijavljenih ekspozicijskih incidenata u 2025. g. prema zanimanju ozlijeđenog radnika

4.5. Analiza podataka prema spolu ozlijeđenih radnika

Analiza podataka po spolu zdravstvenih djelatnika koji su doživjeli ozljedu oštrim predmetima ili drugu vrstu ekspozicijskog incidenta, ukazuje da je veći broj incidenata zabilježen kod žena i to njih 587 (77%), dok je 174 incidenata (23%) od ukupnog broja zaprimljenih prijava ekspozicijskih incidenata tijekom 2025. godine, zabilježeno kod muških zaposlenika.

Slika 4.6. Raspodjela broja prijavljenih ekspozicijskih incidenata u 2025. g. prema spolu ozlijeđenog radnika

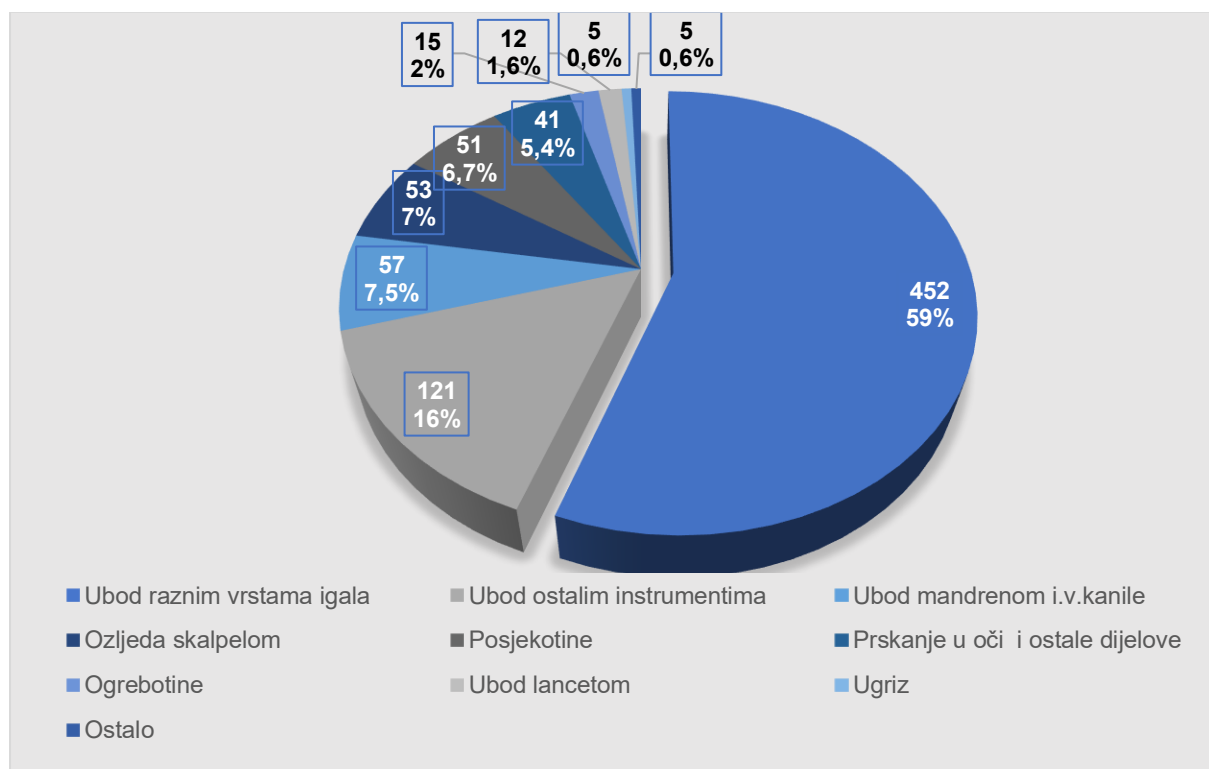
4.6. Analiza podataka prema vrsti incidenta

Prilikom prijave vrste incidenta, u nekim obrascima su pojedini incidenti upisani u više ponuđenih rubrika te je to razlog što je broj incidenata po vrsti nešto veći od broja prijavljenih incidenata u 2025. godini. U tablici je navedeno 812 vrsta incidenata. Analiza podataka, koji pokazuju koju vrstu incidenta je zdravstveni djelatnik doživio, ukazuje da je više od polovice ukupnog broja incidenata, njih 452 (59%) bilo prijavljeno kao ubodi raznim vrstama igala. Slijede ubodi ostalim instrumentima kojih je bilo 121 (16%) zabilježenih incidenata, zatim ubodi mandrenom i.v. kanile 57 (7,5%) te ozljeda skalpelom 53 (7%) i posjekotine 51 (6,7%) od ukupnog broja zaprimljenih prijava ubodnih/ekspozicijskih incidenata tijekom 2025. godine.

Tablica 4.4. Broj ekspozicijskih incidenata prema vrsti incidenta u 202. g.

Vrsta ekspozicijskog incidenta	Broj incidenata
Ubodi raznim vrstama igala	452
Ubod ostalim instrumentima	121
Ubod mandrenom i.v. kanile	57
Ozljeda skalpelom	53
Posjekotine	51
Prskanje u oči i ostale dijelove	41
Ogrebotine	15
Ubod lancetom	12
Ugriz	5
Ostalo	5

*Neki incidenti su ubilježeni u više rubrika pod vrstom ozljede

Slika 4.7. Raspodjela broja prijavljenih ekspozicijskih incidenata u 2025. g. prema vrsti nastalog incidenta

4.7. Zaključak

Ozljeđe oštrim predmetima („ubodni incidenti“) kao i ostali vidovi ekspozicijskih incidenata, vrlo rijetko za posljedicu imaju značajniju ozljedu pa se stoga veliki broj takvih ozljeda niti ne prijavljuje. Međutim, posljedično mogu rezultirati pojavom jedne od tzv. krvlju prenosivih bolesti. Do tih bolesti može doći u slučaju incidenata pri kojima je radnik izložen zaraženoj krvi ili tjelesnoj tekućini u kojoj se nalazi zaražena krv. Postoji veliki broj patogena koji mogu izazvati infekciju tim tzv. krvlju prenosivim bolestima, ali najspominjaniji i najopasniji su virusi HIV-a te hepatitisa B i C. Prijavljivanje ozljeda oštrim predmetima („ubodnih incidenata“) kao i ostalih vidova ekspozicijskih incidenata od izuzetne je važnosti kako bi se u slučaju razvoja bolesti mogao povezati nastali incident s posljedičnom bolesti. Podatak o prijavljenom incidentu ključan je u postupku priznavanja profesionalne bolesti kao posljedice doživljene ozljede oštrim predmetom („ubodnog incidenta“) ili nekog od ostalih vidova ekspozicijskih incidenata.

Analiza podataka zaprimljenih u Službu za medicinu rada i sporta, prevenciju invalidnosti i psihosocijalne rizike na radnom mjestu HZJZ-a putem popunjenih obrazaca prijave ozljeda oštrim predmetima (Prilog I), ukazuje na potrebu uvođenja sigurnijih mjera zaštite koje su raspoložive na tržištu. Na to osobito ukazuje podatak kako je 59% incidenata nastalo ubodom iglom. Dokazano je da primjena igala s integriranim zaštitnim mehanizmom znakovito smanjuje broj ozljeda iglom u radnika u zdravstvu, osobito u medicinskih sestara i doktora medicine. Nakon prethodnog znakovitog pada broja ozljeda zabilježenih u spremačica/čistačica kod kojih je u 2023. godini bilo prijavljeno samo 6 incidenata, u 2024. i 2025. godini je ova skupina ponovno zauzela visoko treće mjesto. U 2024. godini zabilježeno je 57, a u 2025. čak 67 prijavljenih takvih incidenata u spremačica/čistačica. Taj podatak ukazuje na potrebu kontinuirane edukacije o prikladnom uklanjanju i odlaganju oštih predmeta. Naime, ukoliko se oštri predmeti, prvenstveno upotrijebljene igle, ne odlažu na ispravan način u adekvatne i kvalitetne posude/spremnike za odlaganje upotrijebljenih oštih predmeta, prilikom uklanjanja i bacanja često dolazi do ozljeđivanja kako medicinskog osoblja tako i spremačica/čistačica. Zamjetno je kako učenici/studenti te laboratorijski tehničari i nadalje prijavljuju visok broj incidenata što također ukazuje na nedostatnu edukaciju odnosno neiskustvo korištenja oštih predmeta u djelatnosti zdravstva.

Iz svega navedenog je razvidno kako je od iznimne važnosti provođenje primjerene edukacije zaposlenika i poslodavaca. Potrebno je naglašavati te u suradnji s poslodavcima provoditi primjenu opreme s integriranim zaštitnim mehanizmima te specijalne spremnike/posude za odlaganje upotrijebljenih oštih predmeta i igala kako bi se u što većoj mjeri izbjeglo ozljeđivanje tijekom i nakon korištenja oštih predmeta u djelatnosti zdravstva.